

LV

LV

LV

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 11.6.2008
SEC(2008) 2012 galīgā redakcija

Ieteikums

PADOMES ATZINUMS

par Polijas atjaunināto konverģences programmu 2007.–2010. gadam

(iesniegusi Komisija)

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. VISPĀRĒJS PAMATOJUMS

Stabilitātes un izaugsmes pakta mērķis ir sakārtotas valsts finanses kā līdzeklis, lai nostiprinātu nosacījumus stabilām cenām un stiprai, stabilai izaugsmei, kas veicina nodarbinātības kāpumu. Ar pakta 2005. gada reformu, atzīstot pakta lietderību fiskālās disciplīnas stiprināšanā, tika meklētas iespējas uzlabot tā efektivitāti un ekonomisko pamatojumu, kā arī ilgstoši saglabāt valsts finanšu ilgtspējību.

Padomes Regulā (EK) Nr. 1466/97 par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu¹, kas ir Stabilitātes un izaugsmes pakta daļa, paredzēts, ka dalībvalstīm ir jāiesniedz Padomei un Komisijai stabilitātes un konverģences programmas un to ikgadējie atjauninājumi. Dalībvalstis, kuras jau ir pieņēmušas vienoto valūtu, iesniedz (atjauninātas) stabilitātes programmas, bet dalībvalstis, kuras vēl nav to pieņēmušas, iesniedz (atjauninātas) konverģences programmas. Pirmā Polijas konverģences programma tika iesniegta 2004. gada maijā. Saskaņā ar minēto regulu Padome, pamatojoties uz Komisijas ieteikumu un apspriedusies ar Ekonomikas un finanšu komiteju, 2004. gada 5. jūlijā sniedza atzinumu par to. Regulā paredzēts, ka saskaņā ar šo pašu procedūru Komisija novērtē un komiteja pārbauda atjauninātās stabilitātes un konverģences programmas, atjauninātās programmas vajadzības gadījumā var pārbaudīt arī Padome.

2. ATJAUNINĀTĀS PROGRAMMAS NOVĒRTĒJUMA PAMATOJUMS

Komisija ir pārbaudījusi jaunāko Polijas konverģences programmas atjauninājumu, kas iesniegts 2008. gada 26. martā, un ir pieņēmusi ieteikumu Padomes atzinumam par to (sk. ierāmēto informāciju ar galvenajiem novērtējumā aplūkotajiem jautājumiem).

Lai radītu priekšstatu par kontekstu, kādā tiek izvērtēta atjauninātās konverģences programmas budžeta stratēģija, turpmākajos punktos apkopoti:

- (1) apskats par valsts stāvokli saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta korektīvo daļu (pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra);
- (2) visjaunākais valsts stāvokļa novērtējums saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvo daļu (kopsavilkums Padomes atzinumam par iepriekšējo konverģences programmas atjauninājumu);
- (3) valstu ekonomikas politikas vispārējās pamatnostādnes budžeta politikas jomā — 2008. gada maija atjauninātā redakcija;
- (4) Komisijas novērtējums par 2007. gada oktobra valsts reformu programmas īstenošanas ziņojumu.

---

¹ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp. Regulā grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 1055/2005 (OV L 174, 7.7.2005., 1. lpp). Šajā tekstā minētie dokumenti ir pieejami vietnē:
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

2.1. Pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra attiecībā uz Poliju

Padome 2004. gada 5. jūlijā pieņēma lēmumu, kurā saskaņā ar 104. panta 6. punktu konstatēja, ka Polijai ir pārmērīgs budžeta deficīts, kura galvenais cēlonis ir 2003. gada valsts budžeta deficīts 4,1 % apmērā no IKP. Tajā pašā laikā Padome saskaņā ar 104. panta 7. punktu pieņēma ieteikumus pārmērīga budžeta deficīta novēršanai. Konkrēti, Polijai ieteica veikt vidēja termiņa pasākumus, lai līdz 2007. gadam ticami un noturīgi samazinātu deficītu līdz 3 % no IKP atbilstīgi Padomes atzinumam par 2004. gada maija konverģences programmu. 2006. gada novembrī Padome nolēma, ka Polijas iestāžu līdzšinējā rīcība nav bijusi pareiza. 2007. gada februārī Padome pieņēma jaunus ieteikumus, apstiprinot 2007. gadu par termiņu korekciju veikšanai. Polijas iestādēm ieteica no 2006. līdz 2007. gadam panākt strukturālās bilances uzlabošanos par vismaz 0,5 procentu punktiem no IKP. 2007. gada novembrī Komisija pieņēma Padomei adresētu paziņojumu, kurā atzīts, ka Polija, atsaucoties uz Padomes ieteikumu, ir rīkojusies ieteikumam atbilstoši. Tomēr attiecībā uz 2008. un 2009. gadu Komisija izteica bažas par to, vai pārmērīgais budžeta deficīts būs novērsts ilglaicīgi, pretējā gadījumā pārmērīgā budžeta deficīta novēršanas procedūru nav iespējams atcelt. Gan Komisija, gan Padome lūdza Polijas iestādes iespējami drīzāk iesniegt atjaunināto konverģences programmu, kurā būtu izklāstīta vidēja termiņa stratēģija, kas būtu paredzēta visam pilnvaru laikam un atbilstu vajadzībai noturīgā veidā novērst pārmērīgo budžeta deficītu un turpmākai virzībai uz vidēja termiņa mērķi.

Kopā ar šo ieteikumu Padomes atzinumam Komisija iesaka Padomei pieņemt lēmumu atcelt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru attiecībā uz Poliju, jo pēc visaptveroša novērtējuma veikšanas tā ir secinājusi, ka pārmērīgais budžeta deficīts Polijā ir novērsts. 2007. gada valsts budžeta faktiskais deficīts ir 2 % no IKP, kas ir zemāks par atsaucē vērtību 3 % no IKP. Komisijas dienestu 2008. gada pavasara prognozes liecina, ka budžeta deficīts 2008. un 2009. gadā nepārsniegs atsaucē vērtību, t. i., 3 % no IKP.

2.2. Novērtējums Padomes atzinumā par iepriekšējo programmas atjauninājumu

Padome 2007. gada 27. februāra atzinumā šādi apkopoja savu novērtējumu par 2006.–2009. gada konverģences programmas iepriekšējo atjauninājumu. „Programmā paredzēts novērst pārmērīgo deficītu līdz 2007. gadam, atsaucoties uz 2. panta 7. punktu Padomes Regulā (EK) Nr. 1467/97, tomēr Padome atgādina, ka līdz šim veiktās darbības nav pietiekamas un plānotie pasākumi, šķiet, arī nav pietiekami šā rezultāta sasniegšanai. Lai gan turpmākajos gados programmā paredzēts gūt atbilstīgas sekmes VTM sasniegšanā saistībā ar lielas izaugsmes iespējām, ievērojami riski apdraud budžeta mērķu sasniegšanu un korekciju ilglaicīgu efektivitāti.”

Ņemot vērā jaunu Polijai adresētu ieteikumu pārmērīgā budžeta deficīta novēršanai, ko Padome 2007. gada 27. februārī pieņēma saskaņā ar Līguma 104. panta 7. punktu, Padome aicināja Poliju „i) nodrošināt pārmērīga budžeta deficīta novēršanu līdz 2007. gadam saskaņā ar jauno ieteikumu atbilstīgi 104. panta 7. punktam; ii) izmantojot ekonomisko uzplaukumu, jebkādos papildu ieņēmumus novirzot deficīta samazināšanai, paātrināt korekciju tempu, lai sasniegtu VTM pēc plānotās pārmērīgā deficīta novēršanas, nosakot un īstenojot papildu pasākumus jo īpaši attiecībā uz izdevumiem, kas vajadzīgi, lai veiktu paredzētās korekcijas; iii) saglabāt rezultātus, kas gūti, veicot pensiju reformu.”

2.3. Valstu ekonomikas politikas vispārējās pamatnostādnes budžeta politikas jomā — 2008. gada maija atjauninātā redakcija

Padome 2008. gada 14. maijā pieņēma ieteikumu par atjauninātu 2008. gada redakciju dalībvalstu un Kopienas ekonomikas politikas vispārējām pamatnostādnēm un par dalībvalstu nodarbinātības politikas īstenošanu². Budžeta politikas jomā Polijai ieteica „stiprināt fiskālo konsolidāciju un papildināt nominālā valsts budžeta deficīta griestus ar turpmākiem mehānismiem, lai uzlabotu izdevumu kontroli”.

2.4. Komisijas novērtējums par 2007. gada oktobra valsts reformu programmas īstenošanas ziņojumu

Komisija 2007. gada 11. decembrī pieņēma Stratēģisko ziņojumu par Lisabonas izaugsmes un nodarbinātības atjaunoto stratēģiju³, kurā ietverts novērtējums par Polijas valsts reformu programmas 2007. gada oktobra īstenošanas ziņojumu, ko var rezumēt šādi.

Polijas valsts reformu programmā norādīti šādi būtiskākie uzdevumi: valsts finanšu konsolidācija un labāka pārvaldība, uzņēmējdarbības attīstība, intensīvāka uzņēmumu inovācija; infrastruktūras uzlabošana un attīstība, konkurences nodrošināšana tīklu nozarēs, darba vietu radīšana un saglabāšana un bezdarba mazināšana; darbinieku un uzņēmumu pielāgošanās spēju uzlabošana.

Komisijas novērtējumā ir atzīts, ka Polija 2005.–2007. gadā ir guvusi vien nelielus panākumus valsts reformu programmas īstenošanā.

Ņemot vērā apzinātās stiprās puses un vājās vietas, kā arī gūtās sekmes, Komisija ieteica Polijai veikt pasākumus šādās jomās: fiskālā konsolidācija (izdevumu kontroles mehānismi); konkurence tīklu nozarēs; publisko struktūru veikta pētniecība un atbalsts privātai pētniecībai un attīstībai; elastdrošības pieeja, tostarp aktīva darba tirgus politika, sociālie pabalsti, mūžizglītība un izglītība.

Turklāt Polijai ieteica pievērst uzmanību šādām jomām: transporta infrastruktūra; uzņēmumu reģistrācijas process; e-pārvalde; iekšējā tirgus tiesību aktu transponēšana; bērnu aprūpes iestādes.

Pamatojoties uz Komisijas stratēģisko ziņojumu, Padome 2008. gada 14. maijā pieņēma ieteikumus par atjauninātu 2008. gada redakciju dalībvalstu, tostarp Polijas, ekonomikas politikas vispārējām pamatnostādnēm.

---

² OV L 139, 29.5.2008., 57. lpp.

³ Komisijas paziņojums Eiropadomei „Stratēģisks ziņojums par atjaunoto Lisabonas stratēģiju izaugsmei un nodarbinātībai: jauna cikla uzsākšana (2008.–2010. gads)”, COM(2007)803, 11.12.2007.

Galvenie novērtējumā aplūkotie jautājumi

Kā paredzēts Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā (stabilitātes programmām) un 9. panta 1. punktā (konverģences programmām), novērtējums attiecas uz šādiem jautājumiem:

- vai saimnieciskās prognozes programmas pamatā ir reālistiskas;
- dalībvalsts norādītais vidēja termiņa budžeta mērķis (VTM) un tas, vai korekcijas ir pietiekamas, lai to sasniegtu;
- vai veiktie un/vai ierosinātie pasākumi, lai piemērotu šīs korekcijas, ir pietiekami, lai sasniegtu vidēja termiņa mērķi attiecīgajā ekonomikas ciklā;
- izvērtējot korekcijas, kas vērstas uz VTM sasniegšanu — vai korekcijas tiek veiktas ekonomiskā uzplaukuma laikā, vai korekcijas var būt mazākas ekonomikas lejupslīdes laikā un (attiecībā uz euro zonas un VKM II dalībvalstīm) vai dalībvalsts cenšas panākt ikgadēju cikliski koriģētās bilances uzlabojumu (izņemot vienreizējus un citus pagaidu pasākumus), par 0,5 % no IKP, kas ir kritērijs, lai tā sasniegtu savu VTM;
- nosakot VTM korekcijas (attiecībā uz dalībvalstīm, kas to vēl nav sasniegušas) vai atļaujot īslaicīgu novirzi no VTM (attiecībā uz dalībvalstīm, kuras to jau ir sasniegušas), tādu nozīmīgāko strukturālo reformu īstenošana, kas ilgākā laikposmā ļauj tieši ietaupīt izmaksas (veicinot arī potenciālo pieaugumu) un tādējādi pārbaudāmi ietekmējot valsts finanšu ilglaicīgu ilgtspējību (ar nosacījumu, ka tiek saglabāta atbilstīga drošības rezerve attiecībā uz atsaucis vērtību 3 % no IKP un ka programmas periodā atkal ir gaidāma budžeta stāvokļa atbilstība VTM), un ar ko īpašu uzmanību velta pensiju reformām, ar kurām ievieš vairāku līmeņu sistēmu, kas ietver obligātu pilnībā finansētu pensiju līmeni;
- vai dalībvalstu ekonomikas politikas virzība atbilst ekonomikas politikas vispārējām pamatnostādņēm.

Programmas makroekonomisko pieņēmumu reālistiskumu novērtē, balstoties uz Komisijas dienestu 2008. gada pavasara prognozi, izmantojot arī kopīgi apstiprināto metodoloģiju attiecībā uz iespējamā ražošanas apjoma novērtēšanu un cikliski koriģētām bilancēm.

Novērtējumā tiek pārbaudīti arī:

- parāda attiecības dinamika un stāvoklis attiecībā uz valsts finanšu ilgtermiņa ilgtspējību, kam saskaņā ar Padomes 2005. gada 20. marta ziņojumu „Stabilitātes un izaugsmes pakta īstenošanas uzlabošana” budžeta uzraudzībā jāveic pienācīga vērtība; Komisijas 2006. gada 12. oktobra paziņojumā izklāstīta pieeja ilgtermiņa ilgtspējības novērtēšanai⁴;
- valsts reformu programmas, ko iesniegušas dalībvalstis saistībā ar Lisabonas stratēģiju izaugsmei un nodarbinātībai, un tās 2007. gada oktobra īstenošanas ziņojuma atbilstības pakāpe; Ekonomikas un finanšu padome (ECOFIN padome) 2005. gada 7. jūnija pavadvēstulē Eiropas Padomei par ekonomikas politikas vispārējām pamatnostādņēm 2005.–2008. gadam paziņoja, ka valsts reformu programmām jāatbilst stabilitātes un konverģences programmām;
- atbilstība rīcības kodeksam⁵, kas cita starpā nosaka kopīgu struktūru un datu tabulas stabilitātes un konverģences programmām.

⁴ Komisijas Paziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam „Valsts finanšu ilgtermiņa ilgtspējība Eiropas Savienībā”, COM(2006) 574, 12.10.2006., un Eiropas Komisija, Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts (2006.), „The long-term sustainability of public finances in the European Union”, *European Economy* Nr. 4/2006.

⁵ „Specifikācijas par Stabilitātes un izaugsmes pakta īstenošanu un pamatnostādnes par stabilitātes un konverģences programmu formātu un saturu”, ko 2005. gada 11. oktobrī atbalstījusi ECOFIN padome.

Ieteikums

PADOMES ATZINUMS

par Polijas atjaunināto konverģences programmu 2007.–2010. gadam

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu,

ņemot vērā Padomes 1997. gada 7. jūlija Regulu (EK) Nr. 1466/97 par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁶ un jo īpaši tās 9. panta 3. punktu,

ņemot vērā Komisijas ieteikumu,

apspriedusies ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

IR PIEŅĒMUSI ŠO ATZINUMU.

- (1) Padome [2008. gada 8. jūlijā] izskatīja atjaunināto Polijas konverģences programmu laikposmam no 2007. gada līdz 2010. gadam⁷.
- (2) Polijai nesen ir izdevies pietuvoties vidējam ienākumu līmenim ES, jo faktiskais IKP pieaugums ir palielinājies no vidēji 4,5 % 2003.–2005. gadā līdz vairāk nekā 6 % 2006.–2007. gadā. Darbietilpīgo nozaru ražošanas apjomam palielinoties, ievērojami uzlabojās situācija darba tirgū, un bezdarba līmenis samazinājās no nepilniem 20 % 2003. gadā līdz 9,5 % 2007. gadā. Tomēr bezdarba līmeņa samazināšanās liecina ne vien par būtisku nodarbinātības pieaugumu, bet arī par darbaspēka piedāvājuma samazināšanos migrācijas dēļ. Turklāt darbaspēka trūkumu vairākās nozarēs veicina nepietiekami stimuli strādāt, kā arī ievērojama emigrācija. Darbaspēka trūkums tirgū spiež palielināt algas, tas savukārt negatīvi ietekmē SPCI inflāciju, kas pēc veiksmīga stabilitātes perioda (no 2005. gada līdz 2007. gada pirmajai pusei) 2007. gada beigās ir būtiski pieaugusi. Valsts budžeta deficīts, kas 2003. gadā sasniedza augstāko rādītāju, proti, 6,25 % no IKP, katru gadu vidēji samazinājās par vairāk nekā 1 procentu punktu un 2007. gadā bija 2 % no IKP. Pēdējos gados rezultāti kopumā pārsniedza izvirzītos mērķus, pateicoties neparedzētai izaugsmei, kuras rezultātā radās negaidīti papildu ieņēmumi, savukārt izdevumu plāni netika pilnībā izpildīti. Turpmāka budžeta konsolidācija lielā mērā būs atkarīga no sociālo pabalstu sistēmas reformas

---

⁶ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp. Regulā grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 1055/2005 (OV L 174, 7.7.2005., 1. lpp). Šajā tekstā minētie dokumenti ir pieejami tīmekļa vietnē:
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

⁷ Atjauninājums tika iesniegts 16 nedēļas pēc rīcības kodeksā noteiktā termiņa (1. decembris), jo novembrī tika veidota jauna valdība pēc oktobrī notikušajām vispārējām vēlēšanām.

(galvenokārt attiecībā uz priekšlaicīgām pensijām un invaliditātes pabalstiem) un iedzīvotāju aktīvākas iesaistīšanās darba tirgū.

- (3) Šīs programmas pamatā esošajā makroekonomikas scenārijā paredzēts, ka reālais IKP pieaugums pakāpeniski samazināsies no 6,5% 2007. gadā līdz vidēji 5,2% pārējā programmas periodā. Šis scenārijs, kas novērtēts, ņemot vērā šobrīd pieejamo informāciju⁸, šķiet balstīts uz ticamiem pieņēmumiem par izaugsmi. Inflācijas prognozes programmā šķiet pārāk zemas, jo to pamatā ir diezgan optimistiski pieņēmumi par importa cenām un relatīvi neliels nominālās algas pieaugums vienam strādājošajam.
- (4) Faktiskais valsts budžeta deficīts 2007. gadā bija 2,0 % no IKP, salīdzinot ar 3,4 %, kas prognozēti 2006. gada novembra konverģences programmā. Galvenie iemesli bija reālā un nominālā IKP pieaugums, kas bija ievērojami lielāks, nekā prognozēts 2006. gada novembrī, kā arī izdevumu ierobežošana. Proti, augstie uzņēmumu rentabilitātes rādītāji ļāva apturēt subsīdiju pieaugumu, savukārt bezdarba līmeņa straujā samazināšanās un Hausnera plānā⁹ ierosinātā indeksācijas atcelšana apturēja sociālo maksājumu pieaugumu. Turklāt valsts sektorā strādājošo atalgojums bija mazāks, nekā plānots. Visbeidzot, valsts investīcijas bija zemākas, nekā prognozēts, jo ES fondi tika apgūti lēnāk, nekā plānots. Kopumā izdevumu un IKP attiecība bija par 1,5 procentu punktiem zemāka par 2006. gada novembrī prognozēto. Par ieņēmumiem jāteic, ka ieņēmumi no netiešajiem nodokļiem un sociālajām iemaksām izrādījās labāki, nekā paredzēts 2006. gada novembrī, galvenokārt ievērojami augstāku nodarbinātības rādītāju un algu pieauguma dēļ. Šos pozitīvos pārsteigumus aizēnoja sliktāki rezultāti citās ieņēmumu pozīcijās, piemēram, pozīcijā „tiešie nodokļi”, jo tika palielinātas ienākumu kategorijas, ko apliek ar noteiktu nodokļa likmi (*tax brackets*). Kopumā ieņēmumu attiecība bija nedaudz mazāka par plānoto. Strukturālajai bilancei uzlabojoties par aptuveni 1,5 procentu punktiem, 2007. gada budžeta izpildē tika pārsniegti norādījumi, kas izteikti Padomes 2007. gada 27. februāra atzinumā par iepriekšējo konverģences programmas atjauninājumu¹⁰.
- (5) Galvenais budžeta stratēģijas uzdevums ir noturīgs strukturālā valsts budžeta deficīta samazinājums (cikliski korigēts deficīts, atskaitot vienreizējus un citus pagaidu pasākumus), lai sasniegtu vidēja termiņa mērķi (VTM) attiecībā uz budžetu, proti, strukturālo deficītu 1 % no IKP 2011. gadā, t. i., vienu gadu pēc programmas perioda beigām. Tas ir saskaņā ar iepriekšējo konverģences programmu, kurā VTM bija paredzēts izpildīt „pēc 2010. gada”. Plānots, ka kopējais deficīts 2008. gadā pieaugs par 0,5 procentu punktiem un būs 2,5 % no IKP, bet pēc tam samazināsies, 2010. gadā nonākot pie 1,5 % atzīmes. Primārās bilances izmaiņas būs līdzīgas, un prognozes liecina par pieaugumu no -0,2 % no IKP 2008. gadā līdz 0,8 % 2010. gadā. Ņemot vērā ražošanas apjoma pieauguma palēnināšanos, uzskata, ka strukturālās bilances pārmaiņas, kas aprēķinātas saskaņā ar kopīgi pieņemto metodiku, būs lielākas; strukturālais deficīts samazināsies no aptuveni 2,75 % no IKP 2008. gadā līdz nedaudz

⁸ Novērtējumā jo īpaši ņemta vērā Komisijas dienestu 2008. gada pavasara prognoze un Komisijas novērtējums par 2007. gada oktobra valsts reformu programmas īstenošanas ziņojumu.

⁹ Līdz šim plašākais un specifiskākais izdevumu reformas mēģinājums, kas ierosināts 2003. gadā ar mērķi samazināt valsts izdevumus sociālās aizsardzības, valsts pārvaldes un valsts atbalsta jomā. Cita starpā Hausnera plānā ikgadējo indeksāciju ir paredzēts aizstāt ar indeksāciju, ko veic, kad kumulētā inflācija pārsniedz 5 %, vai ik pēc trim gadiem (atkarībā no tā, kurš kritērijs sasniegts pirmais).

¹⁰ OV C 72, 29.3.2007., 13. lpp.

vairāk kā 1 % 2010. gadā. Budžeta korekciju pamatā ir izdevumu korekcija, un tās bija plānotas 2009. un 2010. gadā. 2008. gadā deficīta pieauguma galvenie iemesli ir straujš investīciju apjoma kāpums, kā arī sociālo iemaksu būtiska samazināšanās (ko daļēji kompensēs citu ieņēmumu palielināšanās). 2009.–2010. gadā konsolidāciju panāks, galvenokārt ierobežojot strādājošo atalgojumu, sociālos pabalstus un starppatēriņu. No 2007. līdz 2009. gadam plānotais deficīta samazināšanas temps ir lēnāks, nekā programmas iepriekšējā atjauninājumā paredzētais, tomēr atskaites punkts (2007. g.) un visi jaunie deficīta mērķi konverģences programmas 2008. gada marta atjauninātajā redakcijā ir labāki, nekā 2006. gada novembra redakcijā izvirzītie mērķi. Riski, kas apdraud programmā izteiktās 2008. gada budžeta prognozes, kopumā šķiet līdzsvaroti, taču rezultāti galu galā varētu būt sliktāki par programmā norādītajiem. Programmā norādītais 2008. gada deficīta mērķis ir tāds pats, kā 2008. gada pavasara prognozēs (2,5 % no IKP). 2008. gada pirmā ceturkšņa dati par naudas plūsmu centrālajā budžetā liecina par ieņēmumu rezultātiem, kas pārsniedz budžeta prognozes, bet programmā 2008. gadā paredzēts nedaudz lielāks pieaugums nekā Komisijas 2008. gada pavasara prognozēs, un arvien pieaugošā prasība palielināt algu valsts sektorā nodarbinātajiem rada risku valsts finansēm. No otras puses, inflācija, kas pārsniedz programmā pieņemto inflāciju, samazinās 2008. gada izdevumu attiecību, jo izdevumi galvenokārt ir fiksēti nominālā izteiksmē. Tomēr 2008. gada augstie inflācijas rādītāji 2009. gadā varētu veicināt algas pieaugumu valsts sektorā strādājošajiem, kā arī būt par iemeslu lielākām pensijām un sociālajiem pabalstiem, nekā programmā plānots, stāvokli vēl vairāk varētu pasliktināt indeksācijas mehānisma reforma, kas paredz no 2008. gada sociālo pabalstu apjomu piesaistīt ne tikai patēriņa cenām, bet daļēji arī algām. Lai gan parlaments jau ir pieņēmis deficītu palielinošus pasākumus (iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmes samazināšana), izlīdzinošo pasākumu plāni ir nenoteikti, un to ietekme uz budžetu — neskaidra (izņemot akcīzes nodokļa likmes paaugstināšanu, kas saistīta ar harmonizāciju ES mērogā, taču tas pilnībā nekompensēs iedzīvotāju ienākuma nodokļa samazinājumu). Ja valdības pieņēmumi par turpmāku nodarbinātības līmeņa kāpumu nepiepildīsies, pēc 2008. gada var būt grūti turpināt budžeta konsolidāciju, kas 2006.–2007. gadā balstījās uz intensīvu darbvietu skaita pieaugumu. No otras puses, kopējā valsts budžeta bilances attīstība ir pozitīva: ieņēmumi bieži vien ir izrādījušies augstāki, nekā plānots, savukārt izdevumu plāni ne vienmēr ir izpildīti.

- (6) Ņemot vērā šo riska novērtējumu, programmā izklāstītais budžeta stāvoklis šķiet atbilstīgs Padomes ieteikumam noturīgā veidā novērst pārmērīgo budžeta deficītu līdz 2007. gadam. Tomēr programmas periodā nevarēs izveidot drošības rezervi, lai netiktu pārkāpta deficīta robežvērtība 3% no IKP. Turklāt programmā norādītais budžeta stāvoklis var izrādīties nepietiekams, lai nodrošinātu VTM sasniegšanu līdz 2011. gadam, kā iecerēts programmā. Tā kā patlaban valda labvēlīgi apstākļi ekonomikas attīstībai, korekciju temps programmā izvirzīto VTM sasniegšanai ir nepietiekams, un 2008. gadā tas jāpaātrina, lai panāktu atbilstību Stabilitātes un izaugsmes paktam. Tādēļ jāveic atbilstīgi pasākumi. Turklāt, ja radīsies inflācijas un algu spiediens, būs nepieciešama stingrāka fiskālā nostāja, nekā paredzēts programmā, lai nepieļautu ekonomikas pārkaršanu.
- (7) Valsts finanšu ilgtspējība Polijā nešķiet īpaši apdraudēta. Ņemot vērā 2005. gadā izteiktās prognozes un pamatojoties uz kopīgo metodiku, tā ir viena no ES valstīm, kuras budžetu ilgtermiņā vismazāk ietekmē sabiedrības novecošana. Tomēr no 2008. gada sociālos pabalstus indeksēs, ne tikai ņemot vērā patēriņa cenas, bet daļēji arī algas; ilgākā laikposmā tas radīs izdevumu kāpumu. Budžeta stāvoklis, kam

2007. gadā raksturīgs neliels strukturālais primārais deficīts, ir labāks nekā stāvoklis iepriekšējās programmas sākumā, tomēr tas apdraud valsts finanšu ilgtspējību, pat neņemot vērā sabiedrības novecošanas ilgtermiņa ietekmi uz budžetu. Tālab turpmāka valsts finanšu konsolidācija, ieskaitot konverģences programmā iestrādāto priekšlaicīgas pensionēšanās reformu (tā saukto „pārejas pensiju” ieviešana, priekšlaicīgas pensionēšanās iespēju paredzot vien konkrētu īpaši grūtu profesiju pārstāvjiem), palīdzēs gan kāpināt darbaspēka aktivitāti un nodarbinātību, gan mazināt draudus valsts finanšu ilgtspējībai.

- (8) Konverģences programma šķiet atbilstīga 2007. gada oktobra valsts reformu programmas īstenošanas ziņojumam. Konkrēti, abās programmās paredzētas reformas priekšlaicīgas pensionēšanās un invaliditātes pabalstu jomā, lauksaimnieku sociālās nodrošināšanas sistēmas reforma, veselības aprūpes reforma, valsts finanšu reorganizācija un decentralizācija, daudzgadu budžeta izstrāde. Tomēr konverģences programmā nav ietverts kvalitatīvais novērtējums par valsts reformu programmas 2007. gada oktobra īstenošanas ziņojuma kopējo ietekmi atbilstīgi vidēja termiņa fiskālajai stratēģijai (aplūkojot, piemēram, iespējamo ietekmi uz izaugsmi un nodarbinātību). Taču programmā ir sniegta sistemātiska informācija par valsts reformu programmā iekļauto galveno reformu tiešajām budžeta izmaksām.
- (9) Konverģences programmas budžeta stratēģija daļēji atbilst valstu ekonomikas politikas vispārējām pamatnostādņēm, kas iekļautas saistībā ar Lisabonas stratēģiju izdotajās integrētajās pamatnostādņēs budžeta politikas jomā. Lai gan programmā paredzēta turpmāka fiskālā konsolidācija, nav minēti mehānismi izdevumu kontroles pastiprināšanai.
- (10) Attiecībā uz prasībām par sniedzamajiem datiem, kas norādītas rīcības kodeksā par stabilitātes un konverģences programmām, programmā vērojamas dažas nepilnības fakultatīvajos datos.

Kopumā var secināt, ka valsts budžeta deficīts 2007. gadā ir koriģēts un, lai gan deficīts un parāds nepārsniegs attiecīgo atsaucēs vērtību, proti, 3 % un 60 % no IKP, programmā ir paredzēta valsts budžeta bilances pasliktināšanās par 0,5 procentu punktiem 2008. gadā un virzība uz VTM sasniegšanu programmas perioda pēdējos gados, ņemot vērā labvēlīgas izaugsmes izredzes. Prognozētā strukturālā pasliktināšanās par nepilniem 0,5 procentu punktiem no IKP 2008. gadā nav saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu. Ņemot vērā risku, ka budžeta mērķi no 2009. gada netiks izpildīti specifisku pasākumu trūkuma dēļ, VTM, iespējams, netiks sasniegts līdz 2011. gadam, kā bija plānots programmā. Turklāt, ja radīsies inflācijas spiediens, būs nepieciešama stingrāka fiskālā nostāja, nekā paredzēts programmā. Šķiet, ka risks attiecībā uz valsts finanšu ilgtermiņa ilgtspējību Polijā ir zems, taču ir vajadzīga priekšlaicīgas pensionēšanās sistēmas reforma.

Ņemot vērā iepriekš minēto novērtējumu un vajadzību nodrošināt valsts finanšu ilgtspējību, Polija tiek aicināta izmantot labvēlīgos izaugsmes apstākļus, lai nostiprinātu strukturālo korekciju tempu virzībā uz VTM, jo īpaši tādēļ, lai apturētu iespējamo inflācija spiedienu, izmantojot papildu ieņēmumus un neizmantotos resursus deficīta samazināšanai 2008. gadā un nākamajos gados precizējot un veicot pasākumus, galvenokārt izdevumu jomā.

Galveno makroekonomikas un budžeta prognožu salīdzinājums

		2006	2007	2008	2009	2010
Reālais IKP (izmaiņas %)	KP 2008. g. marts	6,2	6,5	5,5	5,0	5,0
	COM 2008. g. apr.	6,2	6,5	5,3	5,0	n.d.
	<i>KP 2006. g. nov.</i>	<i>5,4</i>	<i>5,1</i>	<i>5,1</i>	<i>5,6</i>	<i>n.d.</i>
SPCI inflācija (%)	KP 2008. g. marts	1,3	2,6	3,5	2,9	2,5
	COM 2008. g. apr.	1,3	2,6	4,3	3,4	n.d.
	<i>KP 2006. g. nov.</i>	<i>1,4</i>	<i>2,1</i>	<i>2,5</i>	<i>2,5</i>	<i>n.d.</i>
Ražošanas apjoma starpība ¹ (% no potenciālā IKP)	KP 2008. g. marts	0,5	1,1	0,7	-0,2	-0,9
	COM 2008. g. apr. ²	0,6	1,2	0,5	-0,7	n.d.
	<i>KP 2006. g. nov.</i>	<i>0,5</i>	<i>0,5</i>	<i>0,3</i>	<i>0,4</i>	<i>n.d.</i>
Neto aizdevums/aizņēmums salīdzinājumā ar pārējo pasauli (% no IKP)	KP 2008. g. marts	-2,6	-2,6	-3,5	-4,2	-4,6
	COM 2008. g. apr.	-2,5	-2,6	-2,3	-3,6	n.d.
	<i>KP 2006. g. nov.</i>	<i>-1,6</i>	<i>-1,8</i>	<i>-2,2</i>	<i>-2,7</i>	<i>n.d.</i>
Valsts budžeta bilance (% no IKP)	KP 2008. g. marts	-3,8	-2,0	-2,5	-2,0	-1,5
	COM 2008. g. apr.	-3,8	-2,0	-2,5	-2,6	n.d.
	<i>KP 2006. g. nov.</i>	<i>-3,9</i>	<i>-3,4</i>	<i>-3,1</i>	<i>-2,9</i>	<i>n.d.</i>
Primārā bilance (% no IKP)	KP 2008. g. marts	-1,1	0,2	-0,2	0,3	0,8
	COM 2008. g. apr.	-1,1	0,6	0,2	0,1	n.d.
	<i>KP 2006. g. nov.</i>	<i>-1,5</i>	<i>-1,0</i>	<i>-0,7</i>	<i>-0,6</i>	<i>n.d.</i>
Cikliski koriģētā bilance ¹ (% no IKP)	KP 2008. g. marts	-4,0	-2,4	-2,8	-1,9	-1,1
	COM 2008. g. apr.	-4,0	-2,5	-2,7	-2,3	n.d.
	<i>KP 2006. g. nov.</i>	<i>-4,1</i>	<i>-3,6</i>	<i>-3,2</i>	<i>-3,0</i>	<i>n.d.</i>
Strukturālā bilance ³ (% no IKP)	KP 2008. g. marts	-4,0	-2,4	-2,8	-1,9	-1,1
	COM 2008. g. apr.	-4,0	-2,5	-2,7	-2,3	n.d.
	<i>KP 2006. g. nov.</i>	<i>-4,1</i>	<i>-3,6</i>	<i>-3,2</i>	<i>-3,0</i>	<i>n.d.</i>
Valsts kopējais parāds (% no IKP)	KP 2008. g. marts	47,6	44,9	44,2	43,3	42,3
	COM 2008. g. apr.	47,6	45,2	44,5	44,1	n.d.
	<i>KP 2006. g. nov.</i>	<i>48,9</i>	<i>50,0</i>	<i>50,3</i>	<i>50,2</i>	<i>n.d.</i>
Piezīmes						
¹ Starpību starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu un cikliski koriģēto bilanci saskaņā ar programmām ir pārreķinājuši Komisijas dienesti, pamatojoties uz programmās iekļauto informāciju.						
² Pamatojoties uz aplēsēm par attiecīgi 5,2%, 5,9%, 6,0% un 6,2% potenciālo pieaugumu 2006.–2009. gadā.						
³ Cikliski koriģēta bilance, izņemot vienreizējus un citus pagaidu pasākumus. Jaunākajā programmā un Komisijas dienestu rudens prognozē nav vienreizēju un citu pagaidu pasākumu.						
Avoti						
Konverģences programma (KP); Komisijas dienestu 2008. gada pavasara ekonomikas prognozes (COM); Komisijas dienestu aprēķini.						